

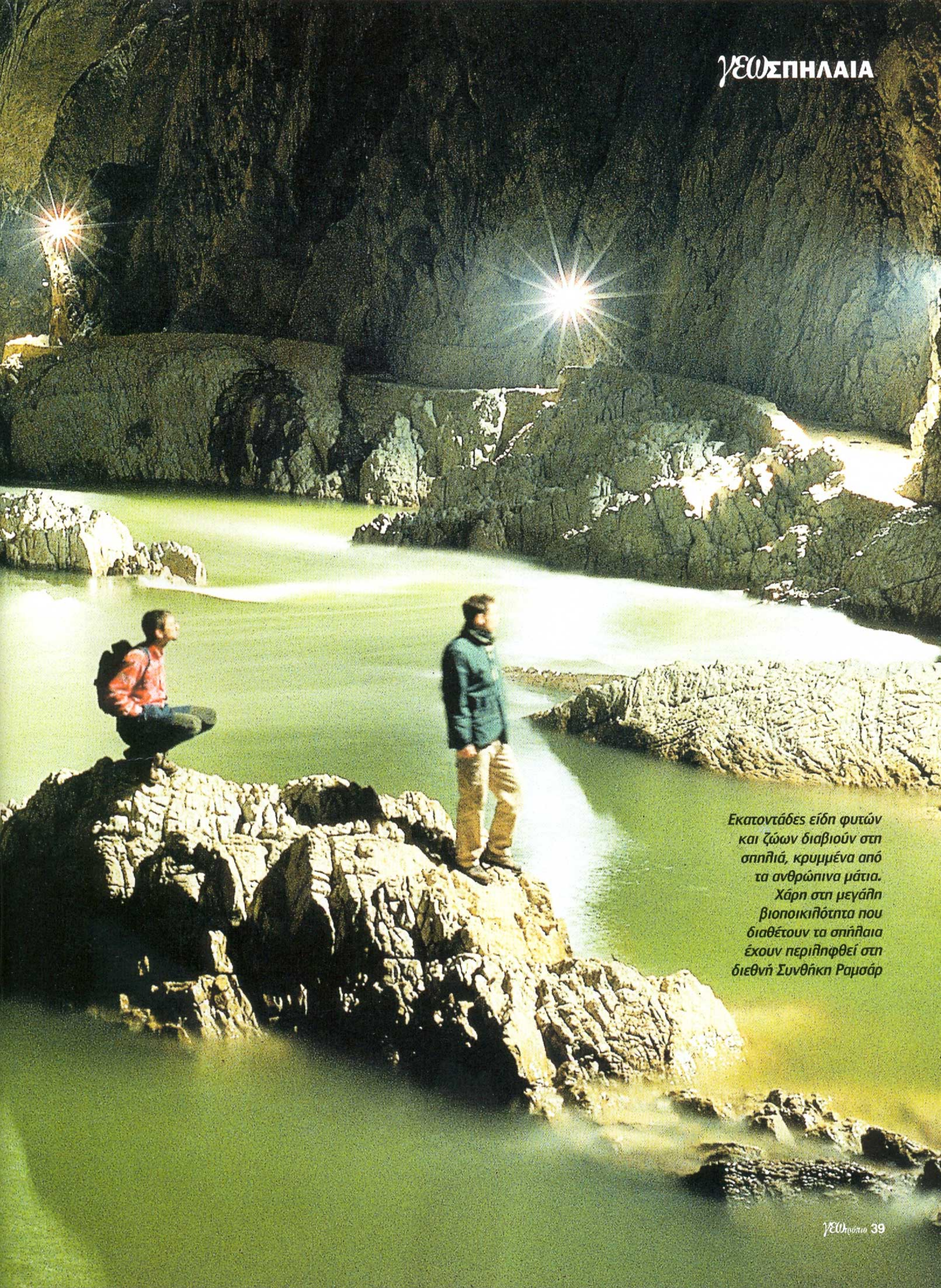

Ταξίδι στο κέντρο της Γης

Σπήλαια Σκοτσιάν-Σλοβενία

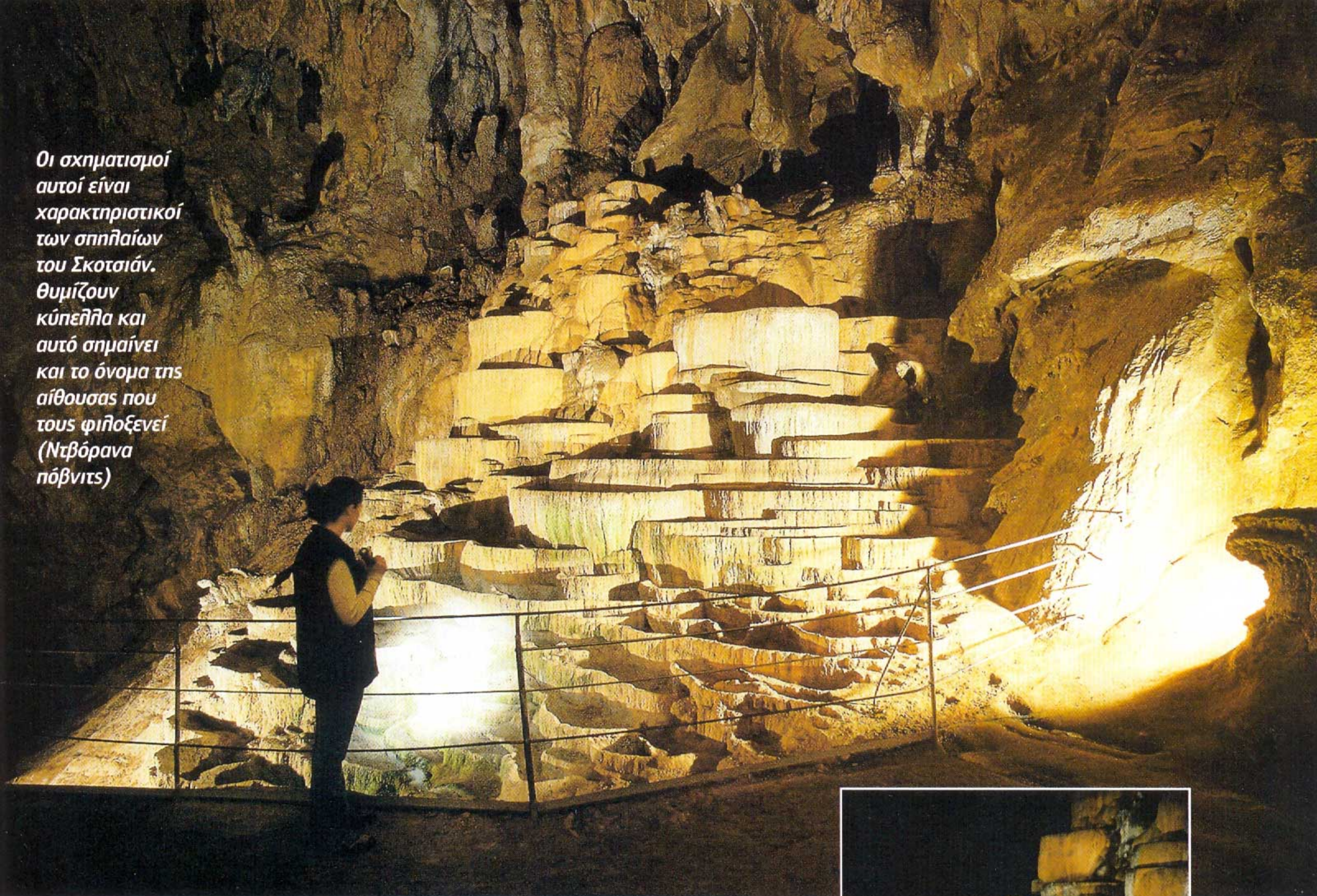
Στην αρχή, εκατομμύρια χρόνια πριν, ήταν μια εκτεταμένη περιοχή, κάπου εκεί στο κέντρο της Ευρώπης, δομημένη με ασβεστολιθικά πετρώματα. Μετά ήρθε ο ποταμός Ρέκα, διαπέρασε τα έγκατά της και με την πάροδο των χρόνων σμίληψε υπόγειες σπηλιές, σταλαγμίτες και σταλακτίτες, καθώς και το μεγαλύτερο υπόγειο φαράγγι στην Ευρώπη, ένα Γκραντ Κάνιον κάτω από τη γη. Η ανάγκη του ανθρώπου για πόσιμο νερό έγινε η αφορμή να αποκαλυφθεί αυτό το θαύμα της φύσης. Σήμερα, τα σπήλαια του Σκοτσιάν, στη νοτιοανατολική Σλοβενία, έχουν ανακηρυχθεί από την UNESCO Τοποθεσία Παγκόσμιας Κληρονομιάς και χιλιάδες επισκέπτες συρρέουν εκεί κάθε χρόνο για να θαυμάσουν τις υπόγειες ομορφιές τους

Κείμενο: Λία Παπαδράγκα - φωτ: Park Skocianske Jame

Εκατοντάδες είδη φυτών
και ζώων διαβιούν στη
σπηλιά, κρυμμένα από
τα ανθρώπινα μάτια.
Χάρη στη μεγάλη
βιοποικιλότητα που
διαθέτουν τα σπήλαια
έχουν περιληφθεί στη
διεθνή Συνθήκη Ραμσάρ

Οι σχηματισμοί αυτοί είναι χαρακτηριστικοί των σπηλαίων του Σκοτσιάν. Θυμίζουν κύπελλα και αυτό σημαίνει και το όνομα της αίθουσας που τους φιλοξενεί (Ντβόρανα πόβνιτς)

Τα σπήλαια στην Ελλάδα

Η δράση του νερού πάνω στα ασβεστολιθικά πετρώματα είναι η κύρια αιτία δημιουργίας των σπηλαίων σε πάρα πολλές περιοχές σε όλο τον κόσμο. Η ελαφρώς όξινη συμπεριφορά του επιφανειακού νερού διαλύει σιγά σιγά τις ασβεστολιθικές μάζες και δημιουργεί αρχικά χαρακτηριστικές μορφές στην επιφάνεια, όπως για παράδειγμα τις δακτυλογλυφές, ενώ στη συνέχεια, μέσα από τις υφιστάμενες ασυνέχειες στα πετρώματα, συνεχίζει τη δράση του και υπόγεια.

Έτσι με την πάροδο χιλιάδων ετών δημιουργούνται υπόγεια έγκοιλα τα οποία διευκολύνουν ακόμη πιο πολύ τη διαβρωτική δράση, αναπτύσσοντας εκτεταμένα υπόγεια δίκτυα κυκλοφορίας νερού.

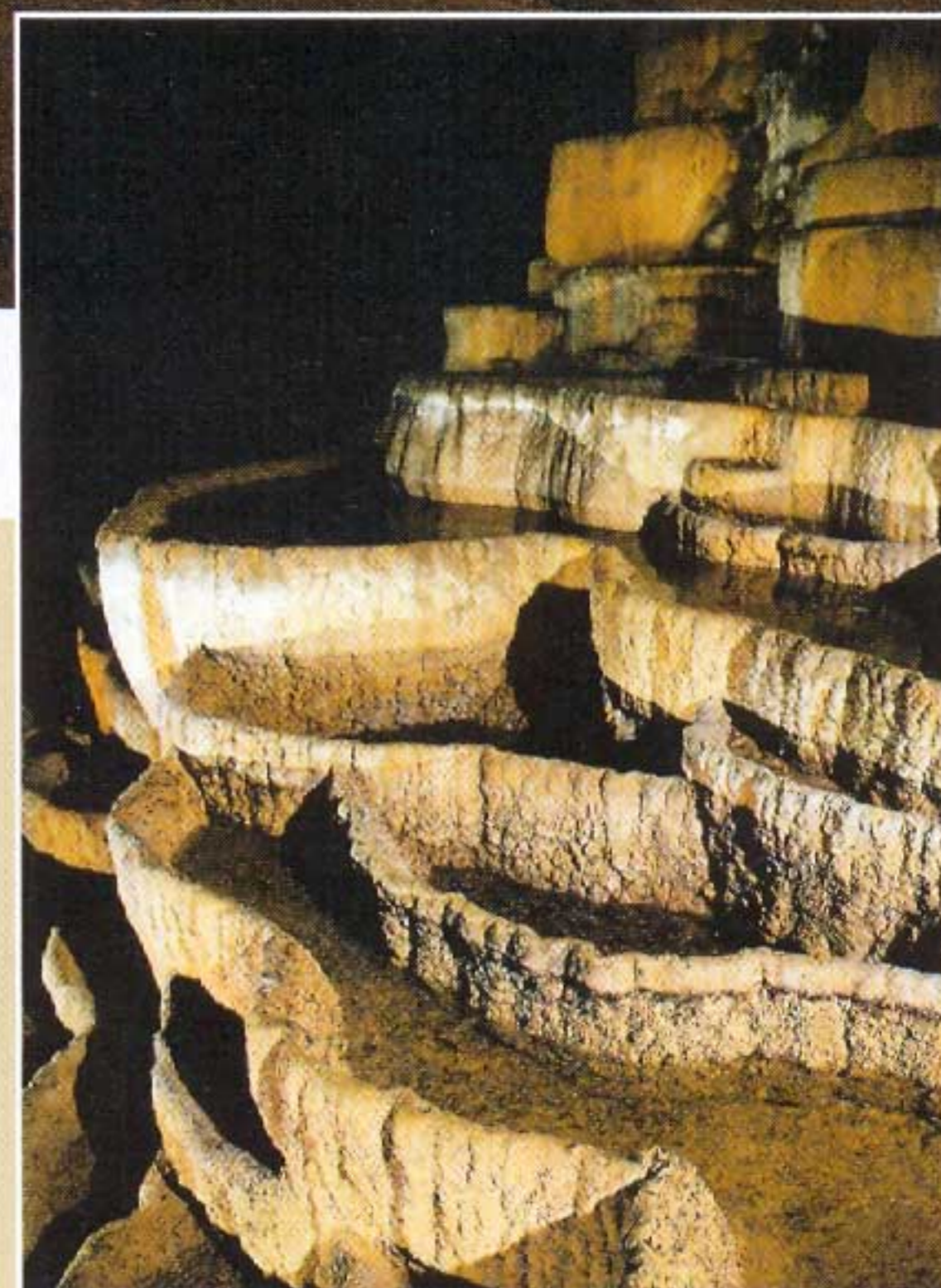
Σε αυτό το στάδιο αναπτύσσονται και οι σταλακτίτες-σταλαγμίτες, καθώς επίσης και ο υπόλοιπος διάκοσμος από εντυπωσιακές γεωμορφές με την απόθεση των χημικών στοιχείων που είναι διαλυμένα στο νερό.

Η διαδικασία αυτή είναι γνωστή με το γενικό όρο «καρστικοποίηση», η οποία γίνεται σε εκτεταμένες ασβεστολιθικές μάζες.

Στην Ελλάδα αντίστοιχες περιοχές με αυτές της Σλοβενίας, όπου υπάρχουν και τα πιο εκτεταμένα παγκοσμίως καρστικά πεδία, είναι η περιοχή του Παρνασσού και της Γκιόνας, στην οποία έχει αναπτυχθεί επίσης η καρστικοποίηση, ενώ και σε άλλες περιοχές, όπως στην Πίνδο, στη Μάνη, στη δυτική Ελλάδα, παρατηρείται μικρότερη ανάπτυξη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα σπήλαια των Ιωαννίνων και του Διρού.

Στην Ελλάδα ορισμένα από τα σπήλαια δεν οφείλονται μόνο στη διαβρωτική δράση του νερού, αλλά πολλές φορές στις έντονες διαφοροποιήσεις των πετρωμάτων ή στις μεγάλες τεκτονικές δομές, όπως τα ρήγματα και οι επωθήσεις.

Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα είναι το σπήλαιο της Θεόπετρας στη

Ντβόρανα Πόβνιτς: δυο-τρεις φορές το χρόνο η βροχόπτωση προκαλεί άνοδο της στάθμης του νερού, το οποίο δημιουργεί αυτούς τους σχηματισμούς

Θεσσαλία, όπου μια ανθρακική μάζα επωθήθηκε πάνω σε σχιστοκερατολιθικά πετρώματα σε οριζόντιο επίπεδο και στη μεταξύ τους επαφή δημιουργήθηκε το κενό το οποίο ακολούθησε τη γεωμετρία της μετακίνησης.

Δρ Ευθύμιος Λέκκας,
καθηγητής Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 347 ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2006

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ
Veni, Vidi, Βίτσι...

WORLD ΤΡΟΠΙΟ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ "Ε"

Σλοβενία

Υπόγειο Γκραντ Κάνιον

■ BBC Wildlife ■ Τανζανία ■ Τυνησία ■ Πάρκο Γιοσέμιτι-ΗΠΑ ■ Διάστημα